

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Tuija Rankama ja Heli Maijanen 1999

Arkkistol. n:o MS/6.5.1999

M

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 18.-29.5.1998.

Oulun yliopisto, Northern Cultures and Societies
Tuija Rankama/Heli Maijanen 1999

Sisällysluettelo

Arkistotiedot	1
1. Johdanto	2
2. Kohteen kuvailu	2
3. Kaivausalue ja -tekniikka	2
4. Löydöt ja tulkinta	4
Kartat	

ARKISTOTIEDOT**YLI-II 43 KUUSELANKANGAS****Kivikautisen asuinpaikan kaivaus 1998**

Kylä: Karjalankylä

Tila: Rno 20:13 om. Oulun myyntimiesten säätiö

Peruskartta: 3512 10 PAHKAKOSKI

Koordinaatit: x=7252 08; y=3450 60; z=60

Kaivausalueen löydöt: KM 31143: 1-78

Aikaisemmat tutkimukset: Oulun yliopiston historian laitos (Pentti Koivunen/Merja Makkonen 1993-94), Museovirasto (Mika Sarkkinen 1994), Oulun yliopiston historian laitos (Pentti Koivunen/Minna Korolainen 1995), Museovirasto (Kaarlo Katiskoski 1995), Oulun yliopiston historian laitos (Pentti Koivunen/Minna Korolainen 1996), Museovirasto (Petri Halinen 1996), Oulun yliopiston yleinen arkeologia (Pentti Koivunen/Timo Ylimaunu 1997)

Aiemmat 14C- näytteet:

Hel-3683 4440±110 BP (puuhiiltä)

Hel-3684 4590±120 BP (puuhiiltä)

Hela-51 4800±115 BP (karstaa keramiikassa)

Hela-52 4420±90 BP (karstaa keramiikassa)

Su-2699 4620±50 BP, cal BC 3360 (KM 28943:2276, hiilinäyte 1)

Su-2700 3040±30 BP, cal BC 1390 (KM 28943:2279, hiilinäyte 4)

Hela-74 4770±100 BP (KM 28943:1070, purupihka)

Hela-75 4840±110 BP (KM 28943:1418, purupihka)

Hela-76 4820±100 BP (KM 28943:2027, purupihka)

Kaivausala: 18 m²

Mv-negatiivit: 9-32-4-1 – 9-33-4-36

Diat: 21701 –21736

1. Johdanto

Oulun yliopiston Northern Cultures and Societies-opintoihin sisältyvä kansainvälinen kaivauskurssi pidettiin 18. - 29.5.1998 Yli-Iin Kuuselankankaalla. Kaivauksien johtajana oli Ph.D. Tuija Rankama ja apulaisena Fil.yo. Heli Maijanen, joka teki myös jälkityöt ja kaivausraportin. Kurssiin, johon kuului kaivaus- ja dokumentointiharjoitusten lisäksi ekskursioita muinaisjäännöksille, osallistui kahdeksan vaihto-opiskelijaa: Jordi Alfonso (Espanja), Sandra Grötsch (Saksa), Jessica Lyons (USA), Veselina Nekrasova, Roman Nifanin, Nadja Nizoutseva (Venäjä), Kelly O'Briant (USA) ja Ioulia Sakhnovskaia (Venäjä).

2. Kohteen kuvailu

Yli-Iin Kuuselankankaan kivikautinen asuinpaikka sijaitsee Iijoen pohjoisrannalla Yli-Ii - Pudasjärvitien varressa noin 5 km itäkaakkoon Yli-Iin kirkolta. Kankaan valtapuuna on mänty. Alue on noin 60 m mpy. Kuuselankankaalta on löydetty yli 20 kodanpohjapainannetta, joita on tutkittu useana kesänä. Aiemmat tutkimukset on tehty Oulun yliopiston ja Museoviraston toimesta. Oulun yliopisto on kaivanut alueella vuosina 1993-1997 ja Museovirasto 1994-1996.

3. Kaivausalue ja -tekniikka

Kaivauksissa jatkettiin edellisen vuoden kansainvälisen kurssin aloittamaa koeojaa kodanpohja 5:ssä. Koeoja kulki kodanpohjan läpi sen eteläreunalla. Kaivausalueen koordinaatit olivat -1/50-52, -1- -3/52-60. Kiintopiste oli 60,78 m mpy, kuten edellisinä vuosina. Edellisenä vuonna oli kaivettu kolmanteen tasoon asti. Tuolloin kaivaus oli tapahtunut 10 cm:n kerroksissa, mutta vuonna 1998 jatkettiin 5 cm:n kerroksissa kaivaen kerrokset 3,5 ja 4. Kaivausruutu (1x1 metriä) jaettiin neljään neliöön A, B, C ja D, joiden tarkkuudella löydöt otettiin talteen. Neliö A oli lounaisnurkassa, B luoteis-, C kaakkois- ja D koillisnurkassa.

Kerroksessa 3,5 oli lähes koko alueen päällä sekoittunut läjittynyt kerros, jossa oli havaittavissa vähän podsolimuodostumista. Sen alta paljastui selvempi podsolimaannos, jonka huuhtoutumiskerroksen päällä oli ohut kerros, jossa oli paljon hiiltä metsäpalon jäänteinä. Huuhtoutumiskerroksen alla ja seassa oli läikittäistä vaaleaa likamaata ruuduissa -2/53-54. Rikastumiskerroksessa oli hiukan anturamaata ja ruuduissa -1- -2/55-56 vähän oranssia savea. Ruuduissa -2/56-57 rikastumiskerroksen hiekan alta tuli esiin pohjasora. Aikaisemmissakin kerroksissa näkynyt tumma likamaa-alue (-2,85- -3/55,85-56,17) jatkui, ja löytöinä oli edelleen runsaasti palanutta luuta. Tumman likamaan ympärillä ja alla oli palanutta hiekkaa. (Ks. kartta 2.)

Ruudussa -2/56 oli sekoittunut läikkä, jossa oli huuhtoutunutta, rikastunutta maata, hiiltä ja paljon pieniä juuria. Kun läikkää kaivettiin, se haisi tuoreelta kompostilta, joten kyseessä lienee uudempi kuoppa. Ruuduissa -1/50-51 olleen kuopanteen liittymistä tien rakentamiseen tukeva löydöttömyys jatkui, ja sen peittänyt likainen hiekka näytti profiilin perusteella olevan eri maalajia kuin muun alueen peittänyt kerros.

Tasossa 3,5 oli palaneita kiviä pääasiassa ruuduissa -1- -2/54-56. Ne kuitenkin keskittyivät selvästi ruudun -2/55 alueelle. Kerroksen 3,5 löydöt olivat pääasiassa kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Ruudun -1/56 profiilista löytyi hartsimaisen aineen pala, jollaisia Kuuselankankaalta on löytynyt aiemminkin (esim. kesä 1995). Tason 3,5 vaaitusarvot vaihtelivat 60,13 - 60,71 m mpy.

Tasoon 4 ehdittiin kaivaa vain alue, jonka koordinaatit olivat -1- -3/55-60. (Ks. kartta 3.) Ruuduissa -2/55-56 aiemman kerroksen palaneen hiekan alta paljastui palanutta soraa, jossa oli myös palanutta luuta. Pohjasora-alue laajeni ruuduista -2/56-57. Tasossa 4 ei enää ollut palaneita kiviä. Tämän kerroksen löytöinä oli kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Löydöt keskittyivät molemmissa kerroksissa ruutuihin -1- -2/54-58.

4. Löydöt ja tulkinta

Löydöt olivat pääasiassa kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. (Ks. taulukko 1.) Löydöissä oli ainoastaan yksi kvartsikaavin (KM 31143:32). Meripihkaa tai keramiikkaa ei löytynyt näillä kaivauksilla.

TAULUKKO 1. Löydöt.

	Määrä	Paino (g)
Kvartsiesineet	1	2,81
Kvartsi-iskokset	236	140,3
Hartsimaisen aineen pala	1	0,35
Palanutta luuta		52,3

Sekoittunut läjittynyt kerros, joka peitti kaivausalueen, on kivikautista asutusta myöhempi, mutta podsoloitumisesta päätellen se on kuitenkin tien rakentamista vanhempi. Paljon palanutta luuta sisältäneen likaisen, palaneen maan alueella on voinut olla tulisijan paikka, josta kivet olisi myöhemmin levitetty laajemmalle alueelle. Yli-Ii - Pudasjärvitien rakentaminen on aiheuttanut häiriöitä painanteeseen, kuten sen länsipään löydötön kuopanne osoittaa. Kaivettu alue on kuitenkin pieni, eikä sen perusteella voi sanoa lopullista tulkintaa koko painanteen luonteesta.

 Tuija Rankama

26.4.1999

 Heli Maijanen

YLI-II 43 KUUSELANKANGAS

Oulun yliopisto Arkeologia 1998

Yleiskartta
karttapohjana käytetty P. Hamarin
piirtämää yleiskarttaa vuodelta 1996

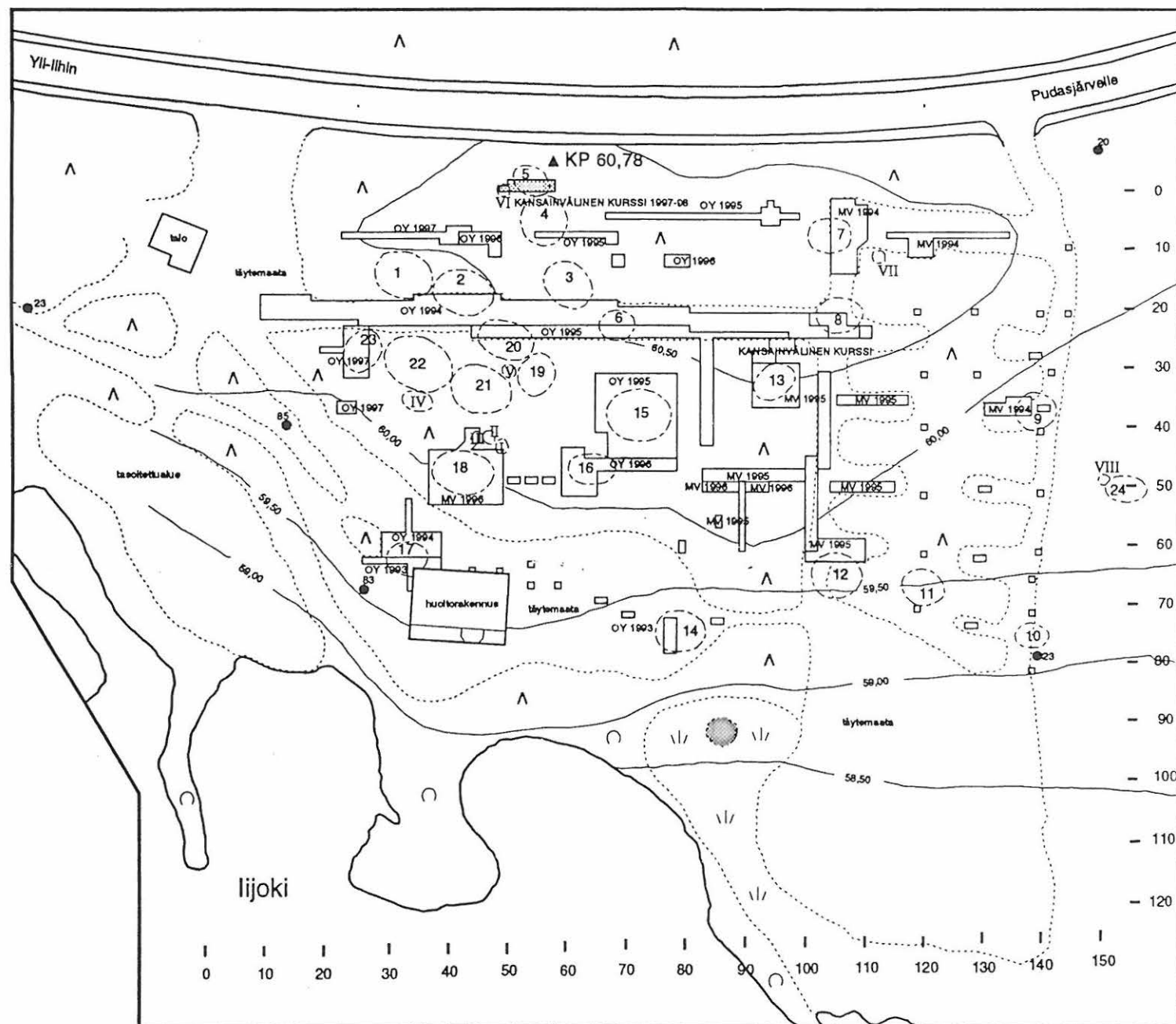
18 asuinpainanne, kuoppa

20 rajapyykki

lähde

Piirros T. Ylimaunu

Ote peruskartasta 3512 10 PAHKAKOSKI, 1:20 000, Helsinki 1981

 tutkimuskohde

YLI-II KUUSELANKANGAS

Oulun yliopisto Kansainvälinen kurssi 1998

Kodanpohja 5

Tasokartta, taso 3,5

MK 1:50

KP 60,78

Piirros: J. Alfonso, S. Grötsch, J. Lyons,
H. Maijanen, N. Nizortseva, K. O'Briant

B rikastumiskerros

■ huuhtoutumiskerros

□ palanut hiekka

■ sora

□ pohjasora

L1 likamaa

L2 likamaa

■ tumma likamaa

□ rikast.+ huuht.

○ jätekuoppa

○ kivi

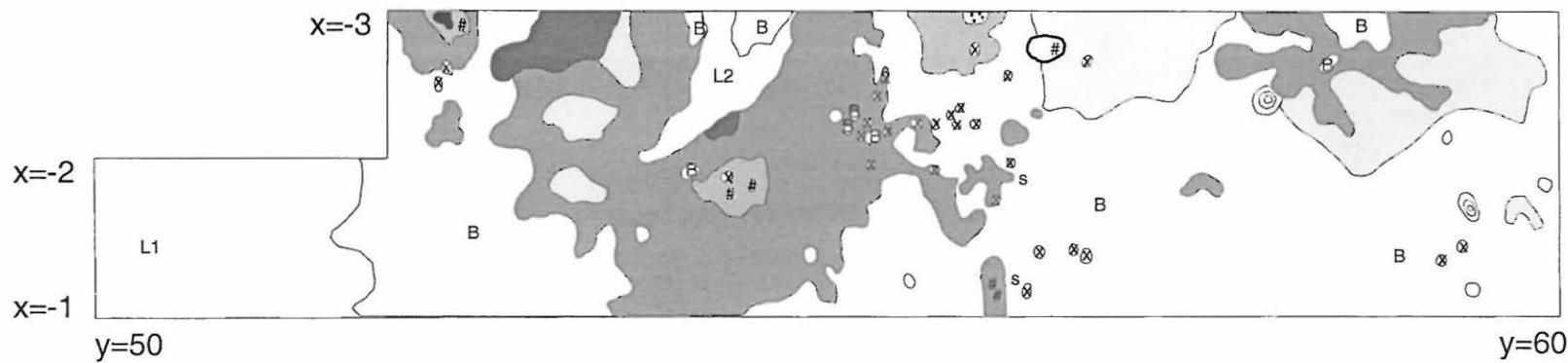
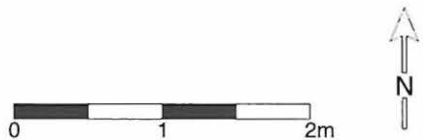
⊗ palanut kivi

hiiltä

⊕ kanto

s savi

hiiltynyt kerros

YLI-II KUUSELANKANGAS

Oulun yliopisto Kansainvälinen kurssi 1998

Kodanpohja 5

Tasokartta, taso 4

MK 1:50

KP 60,78

Piirros: H. Maijanen, N. Nizortseva,

I. Sakhnovskaya

- huuhtoutumiskerros
- B rikastumiskerros
- palanut hiekka
- palanut sora
- sora
- jätekuoppa
- # hiiltä
- ⊙ kanto
- kivi

